

YAZAR ADI-SOYADI: Lütfi BUDAK

BAŞLIK: 19. YÜZYILIN ORTALARINDA ÇİNE’NİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI (TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE)

ÖZET

Bu çalışma, 1844-1845 (H 1260-1261) yılında Çine kazasına bağlı bazı köylerin sosyal ve ekonomik yapısını ortaya koymayı amaç edinmiştir. Çalışma, dönemin önem bakımından en başta gelen kaynaklarından olan “Temettuat Defterleri”nden yararlanılarak hazırlanmıştır. Tanzimat’tan sonra Aydın Vilayeti’ne bağlanan Çine’nin 1844’e ait 21 yerleşim yerinin Temettuat Defteri bulunmaktadır.

19. yüzyıl ortalarında Çine kazası köylerinde tarım ve hayvancılığa dayalı bir yapı dikkati çekmektedir. Ekili tarımda ürün desenini hububat, penbe (pamuk), duhan (tütün) ve bostan; dikili tarımda ise bağlar oluşturmaktadır. Gelir kaynaklarının % 46’sını tarım, % 22’sini hayvancılık, % 12’sini meslek, % 5’ini zuhurat ve % 15’ini de diğer hâsılatlar oluşturmaktadır. Yerleşim yerlerinin toplam hâsılatı ise 838345,5 kuruştur. Hâsılatın 89292,5 kuruşu, toplam hâsılatın % 11’i vergi olarak devlete ödenmektedir. Verginin % 69’unu vergi-yi mahsus, % 29’unu öşr ve % 2’sini de ağnam vergisi oluşturmaktadır.

Temettuat Defteri bulunan Çine kazası köylerinde yaşayan ahalinin sadece tarımsal faaliyetlerden gelir elde ettiği düşünülmemelidir. Yerleşim yerlerinin coğrafi yapıları göz önüne alındığında ahalinin tarım dışı faaliyetlere de yöneldiği görülmektedir. Özellikle Elderesi, Çaltı ve Karakollar köylerinde dokuma, ticaret, nakliye ve diğer çeşitli zanaatların yapıldığı görülmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Çine, tarım, hayvancılık, meslek, hâsılat, temettuat